

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancoase nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la următoarele birouri de anulări:
 În Viena: M. Dukas Nachf., Max. Augenthaler & Emerich Lesner, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppelke Nachf., Anton Oppelke.
 În Budapesta: A. V. Goldberger, E. Klein Semat. În Hatzburg: Marolli & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială.
RECLAME pe pagina a 8.a o serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de *Duminecă* 8 franci.
 Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrația, Piața mare, Târgul Nou Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
 Cu duse în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 273.

Brașov, Vineri 10 (23) Decembrie.

1899.

Szell atacat de „ai săi“.

Situațiunea ministrului-președinte Szell începe să se agraveze. Clica Tisza-Banffy, vădându-și amenințată puterea și înfrunțată în afacerile dela cârma statului, a uneltit pas de pas, pe față și în ascuns, contra lui Coloman Szell și a ajuns încetul pe încetul așa departe, încât acum, în ședința de alaltăieri a camerei ungare, s'a creșut destul de tare de-a pași pe față cu dușmăniile și inimițiile sale contra ministrului-președinte actual.

Pretext pentru de-a da asaltul și-l'au găsit în cvotă. S'a susținut adese-ori și pôte nu fără temei, că decă conducerea afacerilor ar fi fost în mâna lui Banffy, acesta ar fi făcut mai mari concesiuni în favorul Austriacilor, decât Szell, și cvota s'ar fi urcat pe partea Ungariei și mai mult, de cum s'a urcat. S'a afirmat chiar, că Banffy însuși până era la putere a făcut promisiuni în privința acésta.

Sensaționalul discutiunilor din ședința de alaltăieri constă în faptul, că un membru fruntaș al partidei „liberale“, anume August Pulszky, care a făcut parte și din comisiunea de șapte pentru cvotă, a declarat, că acușatiunile ridicatăe contra fostului ministru-președinte Banffy, despre care s'a susținut, că ar fi promis Austriacilor urcarea mai mare a cvotei, sunt neîntemeiate, și că s'a constatat din partea comisiunei pentru cvotă, cum-că Banffy nici-odată în atingerile sale cu Austriacii n'a făcut amintire de o cvotă mai mare, ca 33.4%.

Puțin ne împôrtă de-ocamdată „constatăriile“ lui Pulszky. Ceea ce a făcut senzația este împrejurarea, că Pulszky, deși membru al partidei „liberale“, a sărit în apărarea chiar a adversarului șefului său Szell. Ce-i mai mult, Pulszky a întimpinat aprobări din partea unui număr mare dintre membrii partidei „liberale“, ba nici ministrul de finance Lukacs n'a

afiat cu cale să combată pe Pulszky, deși el ar fi fost în primul loc chiămat s'o facă acésta.

Din aceste aparițiuni, foia kosuthistă „Egyetértés“ face conclusiunea, că: „Coloman Szell nu este mai mult conducătorul majorității partidei „liberale“, deorece tocmai din cercul majorității a fost îndreptat contra lui un atac, față cu care apărarea e imposibilă“. Atacul acesta, continuă foia ungerescă, „a făcut asupra celor din dreapta o impresiune, „din care s'a vădut lămurit, că majoritatea numai sub presiunea silei privește în Coloman Szell un conducător, în realitate însă i-ar plăce mult decă s'ar scăpa de el“.

Așa se exprimă foia ungerescă și se pare, că nu fără temei. Adevărul e, că Szell nu este susținut nici pe departe din partea partidei sale „liberale“ așa, cum s'ar aștepta, ba clica Tisza-Banffy a știut chiar și prin comitate să lucreze contra lui Szell, astfel că chiar dintre șefii comitatelor se află unii, cari mai mult său mai puțin iau poziția contra lui.

Pôte să fi avut dreptate un aderent al lui Apponyi, când, drept răspuns la vorbirea lui Pulszky, amintit de „schimbarea spiritului și a sistemului“, precum a făcut-o acésta și Apponyi în ședința de ieri a camerei, voind a lua în apărare pe Szell și a liniști spiritele cu aceea, că reformarea unui sistem nu se pôte face așa repede, ci numai treptat.

În cazul de față sub „schimbare de sistem“ este a se înțelege numai asigurarea libertății la alegeți. Acesta e principalul lucru, pe care opoziționalii îl așteptă dela Szell. Despre „lege, drept și dreptate“ nici nu s'a făcut amintire în discuțiunile camerei, căci sprijinatorii lui Szell bine sciau, că cu vorbe de acestea nu vor găsi mijlocul de a liniști pe șovinistiții malcontenti și opozanți.

După semnele, ce se arată, d-l Szell chiar decă ar voi să lucreze

după lozincă legei, dreptului și a dreptății, invocată de el, nu ar puté, căci șovinismul i-ar sta în cale și n'ar puté răsbi cu el.

Ce-i drept, d-l Szell n'a dat până ađi nici cel mai mic semn, că dóră ar voi serios să reformeze stărilor din țară mai ales în ce ne privește pe noi, naționalitățile nemaghiare, de aceea nici n'am putut spera ceva dela vorbele lui la apărarea frumoasă. S'a cultivat volnicia, ura, netoleranța și spiritul de clică care a prins rădăcină printre Unguri în cele mai largi cercuri. Cu asemenea elemente inveninate de u e greu de-a puté face reformele, ce mulți optimiști le așteptau dela Szell.

Consiliul de corună din Viena ținut alaltăieri sub presidenția monarhului, n'a decis nimic definitiv. Conteul Clary nu și-a dat formal dimisia și monarhul nici n'a putut ajunge în pozițiunea de a decide asupra petițiilor de dimisiune. După consiliu, monarhul a primit în audiență pe contele Clary.

Protestul tinerimei din Bucuresci. Tinerimea universitară din Bucuresci a publicat un *protest* în contra insultei, ce s'a adus memoriei eroului *Avram Iancu*. În cuvinte avântate ea își exprimă indignarea și amărăciunea pentru insulta, cu care a debutat procurorul din Alba-Iulia.

Adunarea Sârbilor Croației, convocată pe ziua de 14 Decembrie la *Mitrovița*, s'a ținut și a avut o deplină reușită. Înainte de deschiderea discutiunilor, s'a trimis o adresă telegrafică monarhului, în care se dă espresiune lealității întregului popor sârbesc din Ungaria. Ca raportor al adunării a figurat fruntașul sârb *Mihailovici*, ținând un avântat discurs, în care a scos la ivelă numărul mare al Sârbilor din Ungaria și dăcând, că Sârbii din Croația fac a treia parte din populațiunea întregă a țării. În proiectul de rezoluțiune se accentuează, că Sârbii își basază pretensiunile lor pe art. de lege VII din 1848 și pe re-

soluția din 29 Aprilie 1867 a dietei provinciale, care declară egala îndreptățire a poporului sârb din Croația.

Cértă 'n casă.

În partida liberală ungerescă dela putere a isbucnit cértă. Clica *Tisza-Banffy* și-a dat arama pe față în ședința de alaltăieri a dietei. Prin aderentul ei August *Pulszky* ea a ținut să arate d-lui Szell, că trăesce încă, ba că are chiar pretenții de a-și reinvia domnia în partid.

Pulszky a ținut în cestiunea cvotei un discurs, care a frapat întréga cameră și a avut darul de a face să se ciocnească elementele divergente din partida liberală. *Pulszky* dăse în discursul său, că Banffy n'a făcut nici odată promisiuni la cvotă așa de mare, ca aceea din proiectul de sub desbetere și el a susținut mereu, că nu se află bărbat politic în Ungaria, care ar vota o cvotă de 35%, ér în actele deputațiunei cvotei de pe timpul lui Banffy nu ocură niciăiri un număr mai mare de 33.4%. După-ce Pulszky a făcut declarația acésta cu cea mai mare liniște, el își sfârși vorbirea dăcând, că propovăduirile despre schimbarea de sistem nu sunt îndreptățite, deore-ce nu există schimbare de sistem, guvernul actual nu este decât continuarea guvernului trecut și o schimbare s'a întimplat cel mult într'atâta, că vechii adversari s'au unit pentru împlinirea problemelor nouă.

Aripa din dreapta a partidei liberale, clica *Tisza-Banffy*, a însoțit declarațiile lui *Pulszky* cu aprobări demonstrative, deși era evident, că ascuțișul lor se îndreptă mai ales în contra răposatei partide apponyiste, căci acum în urmă Horanszky în cameră, ér mai înainte Sentivanyi și contele Apponyi afară din cameră, au fost susținut ceea-ce Pulszky a desmintit cu atâta hotărâre. Membrii fostei partide apponyiste se sfătuiau agițați în bănci, că ce e de făcut, apoi luă cuvântul *Szentivanyi* pentru a declara, că are informațiuni sigure, că Banffy a oferit o cvotă mai mare, decât aceea din proiectul de față. Murmurul și șgomotul, ce a urmat acestei declarațiuni fu atât de mare, încât deputatul *Mezőssy* care fu invitat să-și țină vorbirea, mult

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Instrucțiunea la Buri.

Răsboiul ce decurge acuma între Englesi și Buri din Transvaal, ne dă cea mai bună ocaziune, ca să putem vorbi ceva despre instrucțiunea Burilor.

Cu cucerirea și întinderea Englesilor africani, domnia Olandesilor a încetat în acest ținut și astfel s'a format republica Transvaal din sudul Africeii, care este locuită în cea mai mare parte de Boeri, său Buri olandesi.

În răsboiul pentru independență, ce l'au purtat Buri înainte cu 60 de ani, deveniseră independenți nu numai față ou statul lor — mama Olanda, ci și față cu influența englesă.

Răsboiul de acum nu este cel dintăi, ce l'au purtat Englesii contra pacificilor Buri, pentru-că în anul 1884 de repetite-ori au voit a subjuga pe Buri, însă înzadar. Atunci Buri au constrins pe Englesi,

prin lupte sângerose, la recunoșterea independenței republicei, și atunci pași pentru prima-ora republica Transvaal între statele consolidate.

Acest stat este locuit de un popor vial, de neam flamand, care trăesce din plugărit, crescerea vitelor și din bășit. Câmpiile de aur ale Transvaalului atrag și acum mulțime de omeni din toate părțile lumii în acésta republică depărtată. Unii dintre locuitorii sunt născuți acolo, alții sunt colonisați. Ei sunt în număr de 250,000 dintre cari după o statistică bură 40,000 sunt Englesi.

Instrucțiunea în Transvaal o regulază legea de învățământ din anul 1892, care luând în considerare unele împrejurări de acolo, se pôte numi destul de bună. După acésta lege fiă-care copil său copilă, care a implinit 7 ani, are datoria a cerceta școala în decurs de 3 ani. Acésta este instrucțiunea elementară și este obligată pentru toți. Școala superiôră său mediă, care de asemenea are un curs de 3 ani, nu este obligată.

Obiectele de învățământ în școala elementară sunt: biblia, cetitul-scrisul, matematica, limba olandesă (scris dictat și ortografia), geografia Transvaalului și Africeii sudice, istoria patriei, cântarea și declararea uncr poezii. Afară de acestea se mai propune și limba englesă câte-o oră pe săptămână în fiă-care clasă.

În școalele medii limba englesă se propune într'un grad mai mare, așa în cl. I o oră, în clasa II două ore și în cl. III trei ore pe săptămână. Obiectele de învățământ în școalele medii sunt: biblia, cetitul-scrisul, computerul, limba olandesă, (dictatul, gramatica, memorisarea și compoziția), geografia generală, istoria universală (cu deosebire istoria Africeii sudice), declamarea, cântarea, gimnastica și desennul.

Școalele, în cea mai mare parte, sunt întreținute de comune, afară de acestea sunt și școale particulare. Republica, ca stat, nu ajută școalele în alt mod, decât le zidesce edificiuiri de școlă, ba școalele particulare sunt chiar subvenționate de stat.

Legea de instrucțiune de-ocamdată nu se pôte esecuta cum se cuvine, stându-i în cale mai multe neajunsuri; întâi este lipsa de învățători, al doilea populațiunea fiind rară, este foarte împrăștiată.

Copii obligați de școala sunt 16—20,000, dintre cari, după raportul revisorului suprem de școle din Pretoria, numai 7500 cercetază școala, așa-déră mai mulți de jumătate rămân fără instrucțiune; cauza este, că locuitorii fiind foarte împrăștiati, forte cu greu se pot căpătu de învățători, pe lângă toate lefiile cele bune, afară de aceea legea prescrie, că unui învățător nu îi este ertat a instrua în o clasă mai mulți de 30 elevi.

Resultatul instrucțiunei lasă mult de dorit și din punctul acela de vedere, că învățătorii nu sunt destul de calificați, după cum se plânge revisorul suprem de școle Dr. N. Maurvelt în raportul său (Verslag von den Scholinspection Praetoria 1896.) Dintre 442 de învățători abia 60% au calificațiunea recerută; — 40% dintre învățători sunt în cea mai mare parte

timp n'a putut să vorbească. Pulszky grabi la Szell și cât-va timp vorbiră viu cu gesticulari agitate. O parte din foștii disidenți se adunară în băncile din urmă, deputații din stânga asediară estrada prezidiului. Când Mezössy provocă pe ministru de finanțe să declare el, ca mortor classic, cine are dreptate, Pulszky ori Szentiványi? — aprobări demonstrative seauziră nu numai în stânga extremă, ci și în dreapta extremă.

Deputații părăsiră camera într-o mare emoțiune, căci toți simțiau, că situația în partida liberală s'a schimbat mult în urma acestei pășiri pe arenă a tiszaiștilor și că în curând se poate aștepta o ciocnire pe față.

*

Samioficiosa „F. T.” anunță următoarele:

„In clubul liberal s'a observat astăseră o mare mișcare. Ca pe timpul criselor mari s'au format grupe în marea sală, unde se tractau cele întâmplătoare în ședința de azi, precum și incidentul dintre Pulszky și Szentiványi. Intre membrii vechi și noi ai partidei liberale nici odată nu au eșit la ivelă contrarietăți atât de vii, ca acum. Coloman Szell își dă silința să aplaneze contra rietățile, însă luând pe față partea liberarilor noi. Acesta se poate deduce dintr-o întrerupere a ministrului președinte în ședința de azi. Szell întorcându-se spre dreapta a zis, — referitor la imputarea lui Rakovszky, că drăpă a aplaudat mai tare pe Pulszky decât pe Horauszky — asta e adevărat! Mare senzația a produs o declarația a lui Lorand Hegedűs, că deocă nu pentru altceva, atunci pentru vorbirea lui Pulszky trebuie să se scrie alegeți noue.... Remarcabil e și aceea, că Szell întrebând fiind, ce știe despre svonul, că guvernul trecut a vcut să urce cvotă, a declarat, că el n'are nici o cunoștință despre aceea, ca guvernul trecut să fi promis o cvotă mai mare...“

De aici s'ar pute conchide, că Szell pörtă frica clicei tiszaiște.

Sub impresiunea momentului.

— Fine. —

Ți-se face grătă, când auți Român cu poziția socială bine stabilită, căciolind pe tot notaresul, pe tot piperariul și cărciumarul cu „alászolgája”, „örvendek” etc. Și trebuie să te revoltezi, când auți pe stăpâni vorbind cu servitorii lor maghiari în limba acestora. Deocă nu ne vom trage sēma, și va merge tot așa, apoi în 50 de ani Brașovul, Sibiuul, Mediașul, Sedișora și toate cetățile săsesci și orășelele românești vor fi întocmai ca Dobrișinul și Clușiu de maghiarizate.

Sē nu mi-se spună, că stăpâni caută să vorbească limba servitorilor, pentru ca să-i înțeleagă. Aci avem România, în care Sēcuii și alți Neromâni, îndată ce au pus piciorul, soiu și înțeleg limba boerilor, care e tot așa de românească, ca și a noastră. Cine nu se știe stima pe sine, averea, poziția și starea sa, sē nu aștepte, ca acesta să-o facă alții, mai ales când aceștia sunt conjurați, ca să calce, risipescă și nimicească acea stare.

ōmeni fără calificățiune, cari soiu numai a scrie și ceti și cari se recrutăză din tot felul de ōmeni.

Pentru crescerea și calificarea învățătorilor și învățătoarelor statul dispune de o șoolă normală (preparandiă) în orașul Pretoria, pe care o cercetăză atât candidații, cât și candidatele împreună. Materialul, ce se propune în acest institut pedagogic, corăspunde cu plānul de învățământ din preparandiile olandese, afară de lucrul manual, care nu se propune. În această preparandiă sunt 40 de stipendii sēu burse destinate pentru elevi, și cu toate acestea în anul 1896 acest institut a avut numai 28 elevi.

Cu toate că în Transvaal învățătorii sunt plătiți foarte splendid, totuși cariera această nu prea este îmbrățișată de tineri.

Lēfa învățătorilor în orașe variēză între 2400—3600 fl. pe an Adevărat, că această lēfă, învățătorul nu o pōte căpeta între ori-ce împrejurări, ci mărimea salariului sēu deprinde dela sporul, ce-l face

Ēta terenul nostru, ēta și armele, cu cari, avēnd în posesiune acest teren, putem lupta cu prospect de-o sigură isbândă.

Mi-s'a întâmplat să vād cu ochii, să aud cu urechile, cum un tälpar, mare șovinist, precum sunt toți Aiudanii, (ba nu numai Aiudanii, ci și nesocotiții de Abru-deni și Brașoveni. — Nota culegătorului.) trecēnd un Român țeran fruntaș pe lângă masa lui, încercată cu opinci, îl salută cu: „Jo regel bati! mi tetszik bati?” Vēdēnd însă, că Românul nu se opresce, nu stă de vorbă cu el, se mōie și începe pe altă oordă mai bine rēsunătoare: „d'apoi bine, bade Ioane, nu mē mai cunosc?” Nu vrēi să cumperi nimic dela mine? Și Românul a stat locului și a rēspons: „Ei, deocă-i așa, să vedem, ce opinci ai“.

Am zis-o și o voiți dice: Gloria Domnului, noi Români și, mai mult decât noi, Sașii putem trăi fără industria și comerțul Maghiarilor, care a trecut în mâinile lipitōrelor armeni și evrei, dēr ei nu pot trăi fără productele, fără puii, oușe, brânza, legumele și munca noastră, prin urmare noi suntem stăpâni și ei trāse numai din nepriceperea, din lipsa de cunoștință și energiă a noastră. S'a zis, și pōte cu drept cuvânt, că vitejia Maghiarului e foc de paie; am vēdūt, cum s'a muiat și reterat cu șovinismul tälparul dela Aiud. Asemenea se vor muia și se vor îndrepta toți șovinistii, deocă ne vom sci presenta și ține locul față de îngâmfașarea lor. Fală gōla, traistă ușōră, și nimic mai mult și mai adevărat.

Sē nu alunece cine-va a crede, că turbarea această de maghiarizare și desprețuire a tot ce e românesc și nemțesc, e lucru nou; această e a doua încercare de supremația, de lăcomiă. Prima a fost reformațiunea; noi, sēu cel puțin preoții din țilele noastre, încă nu au ajuns, ca să ierneze copiii funcționarilor la un loc cu copiii lor, cum au iernat și ținut moșii lor pe ai calvinilor; nici protopopii de acum n'au ajuns să pōrte pe umerii lpr solgăbirii, cum purtau antecesorii lor pe superintendentul reformaților, din care trebuie să admitem, că turbarea de reformațiune a fost cu mult mai mare, decât cea de maghiarizare și să sperăm, că precum acea turbare s'a frânt și a rēmas neputincioasă față de cea mai mare parte a poporului nostru, așa va trece și se va stimpēra și turbarea șovinismului, profesat mai mult de renegații și Evreii din țilele noastre, deocă nu ne vom pleca, ēră cei ce s'au plecat și se vor mai pleca, pierduți și stinși vor fi din cartea și viitorul nēmului românesc.

Deocă ne-am fi respectat noi pe noi, deocă am fi ținut mai cu energiă la limba și dreptul ei recunoscut prin lege, și deocă nu am fi lāsāt pe Iancu să umble pribeag și neconsiderat chiar de cei, pe cari el i-a ridicat din pulbere și i-a înălțat la stări și ranguri înalte, astăzi procurorii și funcționarii statului nu ar avē curajul a-l numi căpitan de hoți, și deocă ar soi și ar fi convinși acești funcționari, că nouș ne e mai

cu elevii în șoolă, așa d. e. după un elev bun capetă 10 fl., după alt elev mai bun capetă 20 fl., după cel mai bun capetă 50 fl., și după un elev escelent 100 fl. ca premiu de esamen. Așa dēră cu cât are elevi buni mai mulți, cu atât are salar mai mare.

În unele șoole este un adevărat furnicar mulțimea școlariilor escelenți. Deocă aceștia cu adevărat sunt toți eminenți, este altă întrebare. Lēfa învățătorilor din cătunele țeranilor buri încă nu este de desprețuit. Ei sunt plătiți cu 100—150 fl. lunar, întreaga întreținere și daruri din belșug.

Trainul în Transvaal este destul de eștin, sunt foarte scumpe însă lucrurile industriale așa d. e. un pat cu lustru se plătesce cu 50—60 fl., un costum de haine bărbătesci cu 80—100 fl., ēr un costum de haine femeesci de materiă mai bună e o adevărată avere.

Inspețiunea școlară o îndeplinesce superintendentul din Pretoria, care este

scumpă onōrea și caracterul nepătat al bărbaților noștri, decât viața, nu ar cuteza a-i insulta, și deocă vor face-o, precum o fac, nu ar rēmānē nepedepsiți.

Înceiū aceste durerose constatări cu dorința, ca precum cu terminarea anului vechi și venirea celui nou, tot economul, tot industriașul și neguțătorul își face socotēla speselor din anul espirat și planul lucrării pentru anul viitor, așa se începem a ne respecta și noi unii pe alții, limba, datinele, chiar și posturile, mai mult decât până acum, și atunci va amuți glasul cel răgușit de beția puterei, al calumniatorilor și închipuitorilor stăpâni și „cultivatori ai Orientului“.

Un amic al lui „haramia vezēr“.

Barbariă. „Tribunei“ din Sibiu i-se raportēză din Gostila (cercul Ilândii mari, comit. Solnoc-Dobăca) despre un măcel barbar sēvērșit de gendarmi. În comuna Gostila e în curgere comasația. Deși inginerul nu s'a apucat încă de lucru, deși o rată din spese este plătită, s'a urgitat acum în cap de iernă și în totală crisă economică și financiară încassarea de spese, ou intervenția gendarmilor din Gălgău. Gostilenii vēdēnd năpasta, ce i-a ajuns, s'au plāns și au protestat. Dēr toate n'au folosit nimic. Venind trēba la adecă, gendarmii au recurs la glonț. Ei au pușcat cu poftă sēlbatică de a vērșa sänge. Un fecioraș de 13 ani rānit la luptă cu mōrtea, căți-va sunt mai ușor rāniți.

Unde în lume se mai pomenesc astfel de fapte barbare și asiatică?

Anglia în strîmtōre.

Imperiul engles e sgduit de-o mare crisă în urma evenimentelor de pe teatrul rēsboiului din Africa. Ministrul de finanțe Hicks-Beach și-a dat deja dimisiunea, pentru-că cele 85 milioane de florini în aur, ce le-a votat parlamentul, s'au cheltuit, și el nu vrē să mai ia asupra-și cheltueli pe propria răspundere.

Guvernul din Londra a decis mobilizare generală. El vrē să trimită în Africa sudică toate trupele disponibile, ba chiar și rezervă și tunuri din Malta, Gibraltar și Egipt. El însă cu toate acestea nu cutēză să convōce parlamentul de tēma viforelor și tunetelor, ce se vor descārca asupra lui în urma catastrofelor, ce le-a îndurat armata britică în Africa.

Guvernul însă a întreprins alți pași. În locul lui Buller a numit comandant suprem pe mareșalul lord Roberts, care de present residēză în Dublin, ca general comandant al Irlandei. Lord Roberts s'a distins în luptele din India orientală, apoi în expediția din Abisinia și în rēsboiul Afgan din 1878/9. Atunci a învins el și a supus trupele Chanului Ejub și a ocupat capitala Kabul. Afară de el, guvernul din Londra a numit șef de stat-major în Africa pe lor-

tot-odată și revisor suprem de șoole, împreună cu 5 revisori școlari de stat, cari sunt ōmeni foarte consciențioși. În decursul anului sunt tot în inspețiă, visitānd o șoolă de 3—4 ori pe an.

Datorința revisorului suprem de șoole este a face în fia-care an un raport despre stērea învățământului din republică, care serveșce ca basă la ridicarea învățământului din această țēră.

Învățătorii buri au și o societate, care are de scop ajutorarea vėduvelor și orfanilor rēmāși după ei. Pentru progresarea instruciunei o mare activitate desvōltă și „societatea Africa sudică“, care se ocupă cu întemeierea de biblioteci școlare și populare, și care prevede șoolele cu tot felul de aparate de învățământ. Învățătorii din întreaga republică au o singură tōie pedagogică numită „Învățătorul practic.“

Poiana-sărătă, 8 Decemv. 1899.

Pavel Birt,
inv gr. or.

dul Kitchener, invingētorul din Sudan, în care poporul engles sē increde mult.

Fatalitatea a voit, ca lord Roberts să primescă decretul de numire ca comandant suprem al trupelor englese din Africa, tocmai atunci când a primit șcirea, că fiul sēu a cădūt în lupta nenorocită dela Colenso.

Opiniunea publică din Anglia însă nu prea așteptă mult dela această schimbare în conducerea belicā, deocă ce Roberts și Kitchener numai peste 4—5 sēptēmāni vor putē sosi la Capland cu corpul al 7-lea de armată, ce s'a mobilizat acum. Până atunci însă multe se pōte întâmpla acolo și acasă. Irlandesii s'au pus în mișcare, opoziția liberală a ținut un meeting în contra guvernului, lord-majorul din Londra a ținut un discurs în contra rēsboiului, efectele la bursa londoneșă au cădūt foarte tare și nu mult trebuie, pentru-ca în opiniunea publică a poporului engles, să se facă o mare schimbare. Mișcarea reacționară s'a început deja.

Afară de acesta în India amenință cu isbucnire ura seminiilor de-acolo în contra Englesilor. Anglia pōte s'o pățescă mult mai rēu la Ganges, decât la riurile Oranje și Tugela. Ba ce i mai mult, a sosit deja șcirea și despre aceea, că negusul Menlic din Abisinia, însuflețindu-se de succesele Burilor, cere parte la Nilul-alb.

Fōrte caracteristică este mișcarea din sinul Irlandesilor. În 18 l. e. ministrul coloniilor Chamberlain s'a dus în Dublin, ca să-și ia diploma de doctor de onōre. La șcirea despre sosirea lui populațiunea irlandesă a ținut srb cerul liber un meeting, în care s'au pronunțat discursuri înflēcārate în contra lui Chamberlain și s'a exprimat dorința, ca Burii să învingă.

Conducătorul mișcării Conolly și-a început discursul dicēnd: „Trāscă Transvaal!“ La cuvintele acestea mulți au înălțat și au fluturat în aer stindarde transvaaliene. Sunt temeri fōrte mari, că mișcarea această va lua un caracter primejdios.

Intr'aceea se anunță, că președintele Transvaalului Krüger pregătesce o proclamațiune pentru Olandesii din Capland, în care îi provōcă să proclame independența Caplandului. Proclamația această se va publica îndată ce Anglia nu va înceta cu inimicițiile.

Ēta așa-dēr, că Anglia se află în cea mai critică situațiune. Fōrte ușor se pōte întâmpla să se împlinēscă profeciția unui Engles distins, care a zis, că rēsboiul fiind una din judecățile lui Dumnezeu, Anglia va trebui să ispășescă acum pēcatele ei naționale.

SCRIRILE ȚILEI.

— 9 (21) Decemvre.

România și rēsboiul. În urma dorinței exprimate de M. S. Regele, ministrul român de rēsboiū, trimite ca și celelalte state, ofițeri, cari să urmărescă operațiunile rēsboiului anglo bur. În acest scop ministrul de rēsboiū va trimite doi ofițeri, pe d-l locotenent comandor Cezar Boerescu, comandantul depositului echipagiilor de provisiune de rēsboiū, ou reședința în Galați, și pe un major de artileriă, asupra alegerea căruia ministrul de rēsboiū a propus mai multe nume regelui. Acești doi ofițeri români, cari vor urmări operațiunile rēsboiului sud-african, vor pleca în cel mai scurt timp și vor fi însărcinați, unul să urmeze operațiunile armatei englese, altul pe celea ale armatei bure. Ambele state întrebate telegrafic au rēspons, că primesc bucuros pe ofițerii români.

Tinerimea română din Viena a fost convocată, după cum ni-se scrie, pe astăzi, Joi, la o întrunire, avēnd la ordinea țilei: „știnuta tinerimei în fața casului din Alba-Iulia“. Întrunirea a fost convocată de d-nii Mihai Popovici și L. Bolcaș.

Comunicația pe liniile ferate române s'a întrerupt din nou. Alături dimineța n'a plecat din gara de Nord (Bucuresci) nici un tren. Lună dimineța a plecat numai trenul de Vărciorova, care a avut mari greutăți de întâmpinat. Până

alaltă-sără nu se soia nimic de sorta acestui tren. Probabil, că n'a putut ajunge la destinația. Din cauza furtunei s'au rupt multe linii telegrafice. Apele venind mari s'au revărsat mai multe riuri. Vechiul pod de peste Prahova a fost rupt de furtună.

Croații și Buri. Din Agram se anunță, că opoziția croată din dietă are de gând să facă o propunere de urgență, ca *dieta provincială să felicite pe Buri* pentru victoriile raportate asupra Englesilor.

România la espoziția. Deloassé, ministrul afacerilor străine, a primit alaltăieri pe d-l Olănescu, comisar general al Esopoziției române.

Directorul cancelariei de cabinet, secretarul de stat Braun, s'a retras în pensiune. Cu prilegiul acesta Majestatea Sa l'a decorat cu marea cruce a ordinului Leopoldin în diamante. Ca urmaș al său se dăce a fi trimisul diplomatic austro-ungar Schiess din Belgrad.

Englesii și Dumneșu. Deputatul engles Smith publică în „Times“ o scrisoare, în care dăce între altele: „*Noi Englesii am uitat de tot, că există Dumneșu.* Viața noastră națională în anii din urmă a fost plină de inchipuirii și aroganță. Moravurile noastre sunt ușurele. Națiunea noastră a meritat disciplinarea aceasta. *Noi Englesii ar trebui să ne spovedim păcatele naționale și să cerem iertare dela Dumneșu.*“

Timbrul de diare în Austria. În camera seniorilor din Viena s'a desbătut alaltăieri proiectul despre desființarea timbrului pe diare. Proiectul a fost îndrumat la comisiunea financiară. De aici se deduce, că anul acesta proiectul nu va deveni lege.

Conflictul austro-italian. Din Rovero se telegrafază următoarele: Cei doi arestați pe corabia „Moenigo“ *Belfanti* și *Santi*, dintre cari cel dintâit e supus italian, au fost judecați Sâmbătă. *Belfanti* a fost osândit la 7 săptămâni închisore pe motiv, că s'a opus autorităților, *Santi* a fost osândit la 30 zile închisore grea. *Belfanti* a fost însă pus îndată pe picior liber. Sentința a produs la Roma sânge rău. Întrăga pressă italiană atacă vehement pe ministrul italian de externe *Visconti*, pentru-că n'a știut să câștige satisfacția stindardului italian. Din cauza acesta se așteptă o discuție agitată în camera din Roma.

Numirea oficerilor în rezervă se va face în 28 și 29 l. c. Vor fi numiți sublocotenenți toți acei cadeți din rezervă, precum și voluntari, cari au servit anul trecut, despre care se va afla, că atât în privința spirituală, cât și corporală pot fi calificați bine.

Fabrică de corone false. În Nagy-Kallo s'a descoperit o fabrică, ce bate corone false. Făcându-se cercetare strictă s'a aflat, că într'o pivniță era o mașină destul de acomodată pentru bateria de monete false. Mașina a fost confiscată, ér falsificatorii arestați.

Care e cauza războiului sud-african? Diarul „Deutsches Tageszeitung“ din Berlin dă la această întrebare un răspuns foarte sensationat. Dăce, că prințul de Wales, moștenitorul de tron al Angliei, a contractat o datoriă enormă în urma unor mari pierderi, ce le-a avut în joc de hazard. Creditorii săi sunt dintre acei financiar, cari sunt amestecați și interesați în afacerile din Africa. Aceștia n'au voit să prolongească prințului cambiile, decât numai sub condiția, dacă se vor ocupa districtele cu minele de aur. Condiția a fost acceptată și astfel a urmat războiul. — Foile vieneze reproduc această scire ca curiositate, dér fac totuși observarea, că scirea nu pare a fi absolut lipsită de adevăr.

Dispariția lui Mahmud pașă. *Damad Mahmud pașă*, cumnatul Sultanului, a dispărut zilele trecute împreună cu cei doi fi ai săi și cu diaristul *Danici* din capitala Turciei și pe vaporul frances „Georgia“ s'a dus spre Marsilia, unde a sosit alaltăieri. Mahmud-pașă este acusat de-a fi părtaș în complotul tinerilor turci contra Sul-

tanului. Sultanul a cerut, prin ambasadorul turcesc din Paris, dela guvernul frances, să estradee pe Mahmud împreună cu cei doi fi ai săi. Estradarea n'a cerut-o pe baza dreptului internațional, ci pe baza de hatir personal dela Francesi. Tot-odată se anunță din Constantinopol, că și cumnatul lui Mahmud, pașă *Mainum* a fugit din capitala turcescă.

Miseria în India. Vice-regele din India telegrafază la Londra, că o mare fomete amenință țera întregă. Numărul persoanelor, cari sufer în cea mai mare miserie, este de 2,226,000.

Mare incendiu în America. Lui „Daily Telegraph“ i-se vestesce din Pennsylvania o mare catastrofă de incendiu. O fabrică de țesătorii de-acolo s'a aprins și focul se lăți cu atâta celeritate, încât muncitorii n'au putut să scape altfel, decât sărind pe ferestri. Mai mult de 500 de femei și fete au încercat să scape astfel din gura morții. Dece dintre fete au murit momentan, 50 s'au rănit grav, ér celelalte încă au căpătat leziuni mai mari, séu mai mici.

1. Aplicarea multiplă. Nu există mijloc mai bun, care se pôte aplica la diferite casurii, ca Moll's Franzbrantwein care alină durerile, întăresce nervii și muschi întrebunându-se ca adaos băi etc. O butelie 90 cr. se pôte procura dîlnie prin poste dela farmacistul A. Moll liferantul curței din Viena Tuchlauben 9. În depourile din provincie se se cêră espresă preparatele lui Moll, prevădute cu marca de contravenție și subscriere.

Războiul din Africa sudică.

De pe teatrul războiului nici o scire mai însemnată. Diarele din Londra publică amănunte nouă despre lupta dela *Colenso*, din care reiese, că Buri au lăsat pe generalii *Hart* și *Hildyard* să trecă peste riul Tugela și numai după aceea s'a dat atacul. Detașamentul lui *Hart* a atacat timp de 10 ore pe teren deschis. Regimentul de Dublin a trecut riul, dér în urma focului grozav al inamicului, a fost silit să se retragă. Generalul *Barton* a plecat direct spre *Colenso*, a și ajuns la țermul riului, însă din cauza focului îngrozitor din tunuri și pusei, n'a putut să se susțină și în fine a trebuit să se retragă cu pierderi foarte mari.

Se telegrafază din Londra, că *Goshen*, primul lord al admiralității a împărțit premii printre voluntari și li-a adresat un discurs în care vorbind despre dorința de a-se trimite în război și soldați dela marină, dăce: Noi nu trebuie să ne îndreptăm privirile numai spre Africa-sudică, ci asupra situațiunii lumii întregi, și să fim gata la or-oc eventualitate, ce ar puté să ne surprindă. Fără de a voi să fac sgomot, trebuie să accentuez, că mari jertfe trebuie să aducem aceluși obligament pruncitor, care impune, ca pe tôte corăbiile să ne susținem contingentul de armată deplin.

Se comunică din Londra diarului „L'Indépendance Belge“, că *Kröger* ar fi făcut — prin intermediul cabinetului Africander din Colonia capului — demersuri cerând suspendarea ostilităților și încheierea unui tratat de pace. O altă depeșă comunică, că întregul teritoriu situat între *Queenstown* și riul *Oranje* este în stare de insurecțiune.

Burii de lângă *Mafeking* au început să atace un mic port, care a suferit deja stricăciuni seriose.

O scire adusă din Modderriver de nisce mesageri, spune, că Burii au luat o mare cantitate de munițiuni, de puști și de baionete.

Pierderile Englesilor sunt foarte mari. Grămești de cadavre acoperă câmpul de luptă. Burii au pierdut un număr considerabil de cai.

Bătălia a fost pentru Buri o victorie strălucită, care a marit entuziasmul lor și li-a dat speranța pentru succesele cele mai mari.

Adunarea „Ardeleniei“.

Orăștia, 8(20) Dec. 1899.

Ați s'a ținut aici adunarea generală extra-ordinară a „Ardeleniei“, convocată pentru a modifica mai mulți paragrafi ai Statutelor și a vota un „Regulament“ pentru funcționari.

Propunerile direcțiunii pentru modificarea statutelor au fost primite întocmai. S'a redus numărul membrilor în Direcțiune dela 11 la 9, și s'au sporit membri comitetului de supraveghiere dela minimul legal de 3, la 5. S'a acceptat și un sistem nou de remunerare a membrilor în Direcțiune și comitet. Până acum aveau numai „marcele de prezență“ (70—80 fl. anual), acum li-s'a votat un anumit procent din venitul curat, adică tantiemă, după care vor primi o remunerare a ostenelei și a răspunderii ce au, cevași mai bună, după cum va fi adică și venitul curat. Când va fi profit mai mult, vor primi, conform procentului, mai mult, când nu, mai puțin. Ér „marcele de prezență“ nu vor mai avé, orî la câte ședințe ar participa.

S'a hotărît, că adunarea generală să fiă pe viitor conchemată numai cu 15 zile înainte, nu mai mult cu 30 ca până acum.

Punându-se la ordinea zilei „Regulamentul pentru funcționari“, regulamentul negreșit important, stabilind până în amănunte drepturile, datorințele și normele disciplinare față de funcționari, și făcându-se obiecțiune, că obiectul ar trebui mai amănunțit studiat de fiă-care acționar, s'a trecut chiar prin o anchetă. Directorul executiv a propus și adunarea a primit, ca desbaterea acestui regulament să fiă amânată pentru adunarea generală procsimă, care și așa nu e prea departe (în primăvară).

Adunarea, care a decurs destul de liniștit și demn, a fost condusă de președintele Direcțiunii d-l *Nicolau Vlad*, ér obiectele au fost referate, cu felul d-sale clar și convingător, de directorul executiv Dr. I. *Mihu*, funcționând ca membri scrutinatori (la votări) d-nii Dr. *Enea Draia* și Dr. *Romul Dobo*.

Convocare.

În conformitate cu dispozițiile § 9 și 10 din statute prin acesta convocăm adunarea generală ordinară a „Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român“ pe 13 (25) Decembrie a. c. la orele 10 a. m. în localitățile Asociațiunii din strada *Zrinyi* Nr. 4/b. în Arad cu următoarea programă:

1) Esmiterea unei comisii pentru invitarea I. P. S. D-lui episcop *Iosif Goldiș*. 2) Deschiderea adunării generale. 3) Raportul general al direcțiunii. 4) Raportul casarului. 5) Raportul bibliotecarului și economului. 6) Censurarea acestor raporte. 7) Propuneri și interpelări. 8) Alegerea presidentului, a 2 vice-presidenți și 2 notari pentru adunarea generală pe timp de 3 ani conform § 12 din statute. 9) Demisionarea Direcțiunii. 10) Restaurarea Direcțiunii. 11) Închiderea adunării generale.

Invităm la această adunare a „Asociațiunii naționale aradane, pentru cultura poporului român“ pe toți membri fundatori, ordinar și ajutatori ai acestei Asociațiunii, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinatorii culturale românesori.

Arad, din ședința Direcțiunii Asociațiunii naționale aradane, ținută în 12 Decembrie st. n. 1899.

Petru Truția mp., Dr. *George Proca* mp., direct. prim. secretar.

Dare de sémă și mulțamită publică.

Clușii, 17 Decembrie 1899.

Cu ocaziunea seratei literare împreunate cu dans, arangată de tinerimea română universitară din Clușii în 23 Noembrie n. c. au binevoit a contribui următorii Prea Stim. D-ni și D-ome:

Ana Mota (Cluș) 4 fl., Dr. Cassiu Maniu (Clușii) 1 flor., D-na Silvia Tempea (Clușii) 1 flor., Stefan Roșian (Clușii) 2 fl., Drd. I. Bozac 1 fl., Simion Pop (Clușii) 5 fl., Dr. Anrel Isac (Clușii) 5 fl., Drd. Val. Moldovan 1 fl., D-na Véd. Bodocan (Clușii) 2 fl., Vas. Podóbă (Clușii) 5 fl., Dionisiu Vaida (Clușii) 5 fl., Dr. Morariu (Clușii) 4 fl., D-na Victoria Chereștes (Deeș)

5 fl., I. Cioplea (Clușii) 6 fl., Drd. V. Muste 1 fl., D-na Véd. Baldi (Cluș) 3 fl., A. Giurgiu (Clușii) 3 fl., I. Moldovan (Clușii) 2 fl., Dr. N. Șimon (Năséud) 3 fl. 50 cr., Dr. Ilea (Clușii) 2 fl., N. N. 1 fl. 50 cr., C. Crăciun 2 fl., Anton Mandea (Clușii) 1 fl. 50 cr., Grigoriu Daraban (Fechetău) 5 fl., Dr. Marou (Clușii) 3 fl., Drd. Romul Pop 1 fl., Dr. Anca (Offenbaia) 2 fl., I. Popp, C. Sélagian, Virg. Pop, V. Mureșian, V. Pop, I. Mezin, N. Ionescu, A. Caliscin, I. Codarcea, V. Pop, I. Mezin, A. Nilvan, V. Moldovan, E. Sabo, I. Meszaros, N. Dula, C. Rus, N. Almășescu, I. Dula, N. Scheindt, Brandts, Budaker, I. Pantea, G. Dubleşiu, stud univ câte 1 fl.

Suma totală este de 100 fl. 50 cr., din care subtragându-se spesele de 104 fl. 90 cr., reese un minus de 4 fl. 40 cr.

Primescă prea stim. d-ni și dame pentru sprijinul și interesul manifestat și cu acesta ocaziune, ale tinerimii cele mai sincere mulțamite.

În numele tinerimii:

Valer Ostate, *Leonida Domide*, controlor. cassar.

ULTIME SCIRI.

Viena, 20 Decembrie. În consiliul de coronă de éri contele *Clary* și-a dat dimisiunea, deși nu în mod formal. Ca urmaș al său se amintesc *Wittek*. Ceilalți miniștri vor fi luați toți dintre funcționarii înalți de stat, afară de ministrul landwehr-ului, care își susține portofoliul.

Este foarte probabil, că numirea noului ministeriu se va amâna până în ultimele zile ale anului. Chemaerea noului ministeriu va fi să introducă legile cele mai urgente și necesare de stat pe baza §. 14.

Camera a luat ați vacanță. În ședința de ați s'a prezentat și contele *Clary*, luându-și adio dela conducătorii partidelor parlamentare și mulțumindu-le pentru sprijinul, ce i-l'au dat, dér tot-odată exprimându-și regretele, că n'a putut restabili activitatea parlamentară.

Tot în ședința de ați contele *Clary* a tractat cu comitetul executiv al Cehilor, provocând pe Cehi să voteze proiectele necesare. Cehii însă manifestând atitudine respingătoare, contele *Clary* și-a luat adio dela ei și a declarat, că tot-odată se desparte și de funcțiunea sa, de-orece nu vré să aplice § 14.

DIVERSE.

Principii păstrători. Omenii de rând cred, că principii domnitori, fiind-că au venite de milioane, nu fac economii. Dér nu este așa. De mult la curțile europene nu mai este în modă pompa și strălucirea de odinioară, care era mai ales la curțile rancese. Unul dintre principii domnitori păstrător este monarhul Francisc Iosif Dér regina Victoria a Angliei îi întrece pe toți, care nici odată nu cheltuesce la au mai mult de jumătate din venitele colo-ale ce le are. Dintre sêrbările dela curtea englesă nu se țin decât acele, cari le pretinde autoritatea statului și cari se arangază tot pe cheltuiala statului. Principesa de Wales e mai păstrătoare chiar și de cătr regina Greciei și comercianții se plâng încă de pe acum asupra sgârceniei principesei când va deveni regină. Singura pasiune a principesei este colctarea de dantele vechi, ba s'a întâmplat nu demult, că ea a plătit un ștergar minunat din dantele cu suma de 60,000 de mărci. — Și la curtea italiană e ați în modă păstrarea. Regina Margareta uresce pompa și strălucirea esteri-ora — Mare grijă desfășură și împératul Wilhelm II, ca cheltuelile să nu întrecă venitele. Pentru tot felul de cheltueli are sume fixate.

Literatură.

„Fetele casnice“, cor pentru trei și patru voci femeesci de *Timotei Popovici*. Această dragălașă compoziție musicală se află de vânzare la d-nul autor în Sibiu (seminarul arhiepiscopesc), cum și la Tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov. Prețul 15 cr. (plus 3 cr. porto).

CĂLINDARUL PLUGARULUI
pe anul visect 1900.

A apărut și se poate procura dela
Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călin dar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul fôrte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sêrbătorile și alte ȃile schimbătoare, calculul sêrbătorilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urmază taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera un-gurască și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rêsboiului pentru neafârmare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, În șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. În partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiu); Ce sê facă părintii, ca sê-și ferescă copiii de orbiă; Cum sê tracteze părinții pe copiii ler orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiu, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfecele și apa de beut). La urmă mai multe povește prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). *Vendê-torii primesc rabatul cuvenit.*

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*
Redactor responsabil: *Gregoriu Maror.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Decembrie 1899.

Renta ung. de aur 4%	115.65
Renta de corone ung. 4%	94.55
Impr. oăil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.40
Impr. oăil. fer. ung. în argint 4 1/2%	99.40
Oblig. oăil. fer. ung. de est. I. emis.	118.25
Bonuri rurale ungare 4%	93.10
Bonuri rurale croate-slavone	93.10
Impr. ung. cu premii	159.50
Lesuri pentru reg. Tisei și Seghedin	137.40
Renta de argint austr.	98.70
Renta de hârtie austr.	98.30

Sz. 8377—1899. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirre teszi, hogy a Guiman György végrehajthatónak Bábcs G. Paraschiva végrehajtást szenvedők elleni 550 frt. tőkekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbíró-ság) területén levő, Simon község határáu fekvő a simoni 4 sz. tkjvben A † 2913, 2914/1, 2982 és 2983 egy tkvi testet képező ingatlanokra az árverést 331 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900 évi Február hó 24-ik napján d. e. 9 óra-kor** Simon község házáuál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett ártolyammal számított és az 1881-ik évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1899 évi Október hó 18-án.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Dr. Grünfeld Mor.
egyesbíró.

A V I S.

Prenumeratiunile la *Gazeta Transilvaniei* se potú face și reîncoi ori și când dela 1-ma și 15 a fiá-carei luni.

Domnii abonati sê binevoiască a arăta în deosebii, când voiesc sa espedarea sê li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sê binevoiască a scrie adresa încurrit și se arate și posta ultimă. **Administraț. „Gaz. Trans.“**

Renta de aur austr.	115.80
Lesuri din 1860.	136.25
Acții de-ale Băncei austro-ungară	906.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	372.75
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	369.15
Napoleondori	9.63
Mărci imperiale germane	59.07 1/2
London vista	121.30
Paris vista	47.87 1/2
Rente de corone austr. 4%	98.85
Note italiene	44.70

Cursul pieței Brașov.

Din 21 Decembrie 1899.

Banconota rom. Cump.	9.16	Vënd.	9.21
Argint român. Cump.	9.—	Vënd.	9.10
Napoleond'ori. Cump.	9.54	Vënd.	9.59
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	5.65
Ruble Rusesci Cump.	127.—	Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.75	Vënd.	—
Lire turoesci Cump.	10.73	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 101.—	Vënd. 5%	101.50	

FRANÇAISE

distinguée, cherche leçons
avant ou après midi et en
échange du diner. Ecrire
sous 1900.

CANARI de Harz
(Edelroller)

Recomand pentru cadou
de Crăciun și anul nou,
cu prețuri ieftine.

Robert Rockel
Brașov, Têrgul Cailor 15

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrisei
administratiunii. In cazul pu-
blicării unui anuntiu mai mult
de odată se face scădêment,
care crește cu cât publicarea
se face mai de multe-ori.

Admi istr. „Gazetei Trans.“

Sz. 7436—899.
tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint tknyvi hatóság, közhirre teszi, hogy Pana Nicolae végrehajthatónak, Cornila Jánosné végrehajtást szenvedő elleni 24 frt. 84 kr. tőke-követelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbíró-ság) területén levő Zernest község határáu fekvő a zernesti 171 sz. tkjvben foglalt A † 369, 370 helyrszám alatti egész ingatlanra 412 forintban A † 1944 hrsz. egész ingatlanra 6 frt. 9773 hrsz. egész ingatlanra 8 frt. 2692 „ „ „ 3 „ 10289 „ „ „ 17 „ 4777 „ „ „ 5 „ 10603/2 „ „ „ 4 „ 6958 „ „ „ 8 „ 10778 „ „ „ 8 „ 7325 „ „ „ 7 „ 12850/2 „ „ „ 1 „ 7944 „ „ „ 5 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1899. évi december hó 27-ik napján d. e. 9 óra-kor** Zernest község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 30%-át végrehajtható kivételével készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett ártolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1899. évi szeptember hó 12-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decât fiecare cutiă este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.
Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pânțee, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.
Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
Veritabilu numai, decât fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.
Franzbranntwein-ul și sarea este fôrte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat) alinã durerile de goldinã și reumatism și a altor urmări de rēcělã. Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți 20 cr. Cinci bucăți 90 cr. Fie-care bucată de săpun pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll.
Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL,** C. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9.
Comande din provinciã se efectuază gîinic prin rambursã postalã.
La depozite sê se cêrã anumit preparatele provădute cu iscãlitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Sosirea și plecarea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Octomvre st. n. 1899.

Sosirea trenurilor în Brașov:

- Dela Budapesta la Brașov:
I. Trenul de persóne la 8 óre dim.
II. Tr. accel. peste Clușiu la 2 ó. 9 m. p. m.
III. Trenul mixt la 10 óre 25 min. sêra
- Dela Bucuresei la Brașov:
I. Trenul mixt, care circulã numai Vinerea dela Predeal, la 0 óre — min. dim.
II. Trenul accel. la 2 óre 18 min. p. m.
III. Trenul mixt, la 5 óre 20 min. p. m.
IV. Trenul de pers., la 9 óre 27 min. sêra.
- Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:
I. Trenul de persóne la 8 óre 25 m. d., (are legăturã în St.-Georgi cu Ciuc-Szerda și Ciuc-Gyimes).
II. Trenul de persóne la 1 órã 51 m. p. m.
III. Trenul mixt, la 6 óre 48 m. sêra, (are legatura cu Ciuc-Sz-reda).
- Dela Zêrnesci la Brașov (G. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la 6 óre 22 min. dim.
II. Trenul mixt la 1 órã 13 min. p. m.
- Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:
I. Trenul de pers. la 8 óre 25 min. dim.
II. Trenul de pers. la 1 órã 51 min. p. m.
III. Trenul mixt la 6 óre 48 min. sêra.

Plecarea trenurilor din Brașov:

- Dela Brașov la Budapesta:
I. Trenul mixt la 5 óre 8 min. diminãta
II. Tr. accel. (peste Clușiu) la 2 ó. 45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la 7 óre 48 min. sêra.
- Dela Brașov la Bucuresei:
I. Trenul de persóne la 3 óre 55 min. d.
II. Trenul mixt la 11 óre a. m.
III. Trenul accel-erã (ce vine pe la Oradia Clușiu) la 2 óre 19 min. p. m.
- Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:
I. Trenul de persóne la 5 óre 19 min. dim. (are legăturã cu Tușnad) Ciuc-Szereda. 3 ó. 15 m.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 m. p. m. are legaturã cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda.
- Dela Brașov la Zêrnesci (G. Bartolomeiu).
I. Trenul mixt la 9 óre și 2 min. a. m.
II. Trenul mixt la 3 óre 18 min. p. m.
- Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:
I. Trenul de pers. la 5 óre 19 min. dim.
II. Trenul mixt la 8 óre 50 min. a. m.
III. Trenul de pers. la 3 óre 15 min. p. m.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numêrul à 5 cr. se vindê la Ibrãria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.